

ZÁKON

ze dne 2014,

kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění zákonů č. 184/1991 Sb., 338/1992 Sb., 48/1994 Sb., 305/1997 Sb., 149/1998 Sb., 185/2001 Sb., 274/2001 Sb., 320/2002 Sb., 229/2003 Sb., 270/2007 Sb., 348/2009 Sb., 183/2010 Sb., 281/2009 Sb., 30/2011 Sb., 300/2011 Sb., 329/2011 Sb., 458/2011 Sb., 142/2012 Sb., 174/2012 Sb., se mění takto:

1. V § 10b se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Od poplatku je osvobozena fyzická osoba, která je

a) umístěna do dětského domova pro děti do 3 let věku, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy,

b) umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zákonného zástupce dítěte nebo nezletilého, nebo

c) jako nezaopatřené dítě umístěna v domově pro osoby se zdravotním postižením na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy o poskytnutí sociální služby.“

Dosavadní odstavce 3 až 5 se označují jako odstavce 4 až 6.

2. § 12 zní:

„§ 12

Vznikne-li nedoplatek na poplatek poplatníkovi, který je ke dni splatnosti poplatku nezletilý, přechází povinnost uhradit nedoplatek na zákonné zástupce poplatníka. Zákonní zástupci jsou povinni uhradit poplatek společně a nerozdílně a dnem následujícím po dni splatnosti poplatku se stávají poplatníky namísto nezletilého.“

3. § 13 zní:

„§ 13

Obecní úřad může na žádost poplatníka z důvodu odstranění tvrdosti poplatek nebo jeho příslušenství zcela nebo částečně prominout. Z důvodů hodných zvláštního zřetele tak může učinit i z moci úřední.“

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Nedoplatek, který vznikl před účinností tohoto zákona poplatníkovi, který by byl od poplatku osvobozen podle § 10b odst. 3 zákona č. 565/1990 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, zaniká dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Povinnost uhradit nedoplatek, který před účinností tohoto zákona vznikl nezletilému poplatníkovi, přechází dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na osoby, které byly ke dni splatnosti poplatku zákonnými zástupci nezletilého poplatníka, a to i v případě, kdy byl před účinností tohoto zákona poplatek vyměřen nezletilému poplatníkovi.

3. Po účinnosti tohoto zákona nelze vyměřit poplatek osobě, která byla ke dni splatnosti poplatku nezletilá, i když splatnost poplatku nastala před účinností tohoto zákona. Po účinnosti tohoto zákona nelze vymáhat poplatek od osoby, která byla v době splatnosti poplatku nezletilá, i když k vyměření poplatku došlo před účinností tohoto zákona.

4. Postupem podle § 13 lze prominout i poplatek, jehož splatnost nastala před účinností tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem zveřejnění ve sbírce zákonů.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Na základě platné právní úpravy zákona o místních poplatcích mohou obce vyměřovat, a následně exekučně vymáhat místní poplatky i po dětech. V případě prodlení s placením poplatku pak dle § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích obecní úřady mohou poplatek navýšit až na trojnásobek. K tomu v praxi zcela běžně dochází zejména u poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle § 10b zákona o místních poplatcích (dále jen „poplatek za odpad“).

Nezaplacené poplatky za odpad byly v minulosti vyměřovány přímo dětem, a rovněž současná právní úprava výslovně umožňuje vyměření tohoto poplatku přímo nezletilému dítěti. Vzhledem k tomu, že místní poplatek za odpad byl do českého právního řádu zaveden s účinností od roku 2002, tak v současné době existují děti, které na tomto místním poplatku (včetně jeho zvýšení) dluží své obci několikatisícové částky, a tento dluh jim může každým rokem narůstat, aniž by tyto děti o jeho existenci měly jakékoli tušení, neboť platební výměry nejsou doručovány přímo dítěti, ale jeho zákonným zástupcům (zpravidla rodičům), tedy právě osobám, které mají primární povinnost (vyplývající z rodičovské zodpovědnosti) za dítě místní poplatek zaplatit.

Dítě se tak o existenci svého (pravomocně vyměřeného) dluhu většinou dozví až po dosažení zletilosti, kdy jej po něm začne vymáhat exekutor, včetně navýšení o náklady exekuce.

Tato praxe nejtěživěji dopadá na děti ze sociálně slabých rodin a děti zanedbávané, ať již jsou umístěné v dětských domovech či nikoli.

Současné znění zákona o místních poplatcích, umožňující obecním úřadům výslovně vyměřovat místní poplatky nezletilým, zejména v případě poplatku za odpad, kdy poplatníkem (a tedy daňovým dlužníkem) se dítě stává již okamžikem svého narození zcela nezávisle na své vůli, je v rozporu se základními principy demokratického právního státu. Stejně tak je v rozporu s tímto principem stav, kdy děti jsou orgány veřejné moci postihovány za to, že jejich rodiče nesplnili svou povinnost (vyplývající z rodičovské zodpovědnosti) zaplatit za své dítě místní poplatek. Dosavadní právní úprava je rovněž v rozporu s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podle kterého zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Vyměřování místních poplatků dětem, které samy nemají procesní ani faktické možnosti, jak se proti nezákonnému rozhodnutí bránit, nelze považovat za postup v zájmu dítěte.

Cílem navrhované novely zákona o místních poplatcích je odstranit protiústavnost dosavadní právní úpravy.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované úpravy

Místní poplatek je příjmem rozpočtu obcí, proto navrhovaný zákon nepředpokládá vliv na státní rozpočet ani rozpočet krajů. Vzhledem k tomu, že návrh pouze přenáší povinnost platit místní poplatky z nezletilých na jejich zákonné zástupce, je předpokládaný vliv navrhované právní úpravy na rozpočty obcí neutrální. Celková výše vyměřených poplatků se nemění, mění se pouze osoba poplatníka, přičemž lze předpokládat i vyšší úspěšnost při vymáhání místních poplatků od zletilých poplatníků, namísto nezletilých.

Soulad s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami

Předkládaný návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami podle č. 10 Ústavy i s ústavním pořádkem České republiky a garantuje rovnost obecně i rovnost v základních právech zaručených ústavním pořádkem.

II. Zvláštní část

K čl. I. bodu 1.:

Navrhuje se zákonné osvobození vymezené kategorie osob (tj. osob umístěných v dětských domovech, školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a nezaopatřených dětí umístěných v domově pro osoby se zdravotním postižením) od poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Navrhované osvobození kromě sociální situace vymezené kategorie osob zohledňuje rovněž faktický stav, kdy tyto osoby nevytvářejí žádný odpad v místě trvalého bydliště, neboť se v něm vůbec nezdržují, přičemž zařízení, v němž se tyto osoby nacházejí, rovněž hradí náklady spojené s likvidací odpadu. Pokud by tedy tyto osoby nebyly od místního poplatku osvobozeny, hradily by náklady spojené s likvidací odpadu fakticky dvakrát.

K čl. I. bodu 2.:

Cílem navrhovaného ustanovení je odstranění dosavadního protiústavního stavu, kdy děti jsou nuceny platit místní poplatek v případech, kdy jejich zákonní zástupci nesplnili své zákonem uložené povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti. Navrhuje se přenesení poplatkové povinnosti z nezletilého poplatníka na jeho zákonné zástupce.

K čl. I. bodu 3.:

Navrhuje se navrátit do zákona o místních poplatcích pravomoc obce promíjet místní poplatky, která obcím náležela dle § 16 zákona o místních poplatcích ve znění účinném do 31.12.2010. Obcím se tak vrací pravomoc zmírňovat v konkrétních případech přílišnou tvrdost zákona.

K čl. II.:

Cílem přechodných ustanovení je odstranění nebo zmírnění negativního dopadu dosavadní právní úpravy na děti, za které jejich zákonní zástupci nezaplatili místní poplatky.

K čl. III.:

Navrhuje se účinnost dnem zveřejnění ve sbírce zákonů, aby k odstranění nebo zmírnění negativního dopadu dosavadní právní úpravy na nezletilé došlo co nejdříve.

V Praze dne 27.4. 2014

Kristýna Zeličková v.r.

Jana Pastuchová v.r.

Margita Balaščíková v.r.

Jeroným Tejc v.r.

Miloslav Janulík v.r.

Radim Fiala....v.r.

Miloslava Vostrá v.r.

Jitka Chalánková v.r.

Jaroslav Zavadil v.r.

Jaroslav Krákora....v.r.

Jaroslav Faltýnek v.r.
Martin Stropnický v.r.
Igor Nykl v.r.
Karel Rais v.r.
Bronislav Schwarz v.r.
Antonín Sed'a v.r.
Josef Vondráška v.r.
Pavel Čihák v.r.
Helena Langšádlová v.r.
Milan Brázdil v.r.
Jiří Petřů v.r.
Jiří Holeček v.r.
Roman Procházka v.r.
Bohuslav Chalupa v.r.